

Yessica Plouze
Z. J. J.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KUVENDI

Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike

Nr. 1090/4 Prot.
Tiranë, 09 Prill 2024

Lënda: Dërgohet Raporti i anëtarëve të opozitës në Këshillin për Rregulloren, Mandatet dhe Imunitetin

Drejtuar: Znj. Lindita Nikolla
Kryetare e Kuvendit

E nderuar znj. Kryetare e Kuvendit,

Në emër të anëtarëve të Grupit Parlamentar të Partisë Demokratike në Këshillin për Rregulloren, Mandatet dhe Imunitetin, lutem gjeni bashkëlidhur raportin tonë lidhur me zbatimin e vendimit nr. 1/2023 të Gjykatës Kushtetuese mbi mocionin e 1/10 së deputetëve për papajtueshmërinë me mandatin të deputetes Olta XHACKA.

Duke ju falenderuar për mirëkuptimin,

GRUPI PARLAMENTAR I PARTISË DEMOKRATIKE

KRYETARI
Gazment BARDHI

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KUVENDI

RAPORTI PËRFUNDIMTAR

I KËSHILLIT PËR RREGULLOREN, MANDATET DHE IMUNITETIN

LIDHUR ME

MOCIONIN E JO MË PAK SE 1/10 SË ANËTARËVE TË KUVENDIT TË SHQIPËRISË, DEPUTETË TË GRUPIT PARLAMENTAR TË PARTISË DEMOKRATIKE ME OBJEKT KONSTATIMIN E PAVLEFSHMËRISË DHE MBARIMIT TË MANDATIT TË DEPUTETES ZNJ. OLTA XHACKA

DHE

ZBATIMIN E VENDIMIT NR. 1/2023 TË GJYKATËS KUSHTETUTES TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

I. HYRJE

Në datën 20.06.2022, protokolluar nga Kuvendi me nr. 2283 prot., katërmbëdhjetë deputetë të Grupit Parlamentar të Partisë Demokratike, jo më pak se 1/10 e anëtarëve të Kuvendit të Shqipërisë, kanë dorëzuar një mocion me objekt: *“Kërkohet ndjekja e procedurës parlamentare për konstatimin e pavlefshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetes znj. Olta Xhacka.”*. Në përmbajtje të kësaj kërkesë argumentohet gjërësisht se deputetja e Kuvendit të Shqipërisë, e cila aktualisht mban edhe postin e ministres për Evropën dhe Punët e Jashtme, Znj. Olta Xhacka ka ushtruar funksionin e deputetes në kundërshtim me nenin 70, pikat 2 dhe 3 të Kushtetutës së Shqipërisë, pasi ka ushtruar veprimtari fitimprurëse me pasuri të shtetit, nga shoqëria tregtare në pronësi të bashkëshortit të saj, Z. Artan Gaci.

Pas depozitimit të kësaj kërkesë, me urdhërin nr. 57, datë 22.06.2022, kryetarja e Kuvendit të Shqipërisë, Znj. Lindita Nikolla ka urdhëruar: *“1. Thirrjen e Këshillit për Rregulloren, Mandatet dhe Imunitetin, datë 24.06.2022, ora 10:30 në Kryesinë e Kuvendit. II. Rendi i ditës është si më poshtë: Shqyrtimi i mocionit të 1/10 të deputetëve përfaqësues të Grupit Parlamentar të Partisë Demokratike për ndjekjen e procedurës parlamentare për konstatimin e pavlefshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetes Olta Xhacka.”*.

Këshilli për Rregulloren, Mandatet dhe Imunitetin ka zhvilluar pesë mbledhje për shqyrtimin e mocionit të 1/10 së deputetëve të Grupit Parlamentar të PD-së lidhur me konstatimin e pavlefshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetes Znj. Olta Xhacka, përkatësisht në datat 24.06.2022, 01.07.2022, 08.07.2022, 15.07.2022 dhe 16.09.2022. Gjatë këtyre katër mbledhjeve është bërë prezantimi i mocionit nga përfaqësuesit e 1/10 së deputetëve, janë paraqitur dokumentet shoqëruese të

mocionit, nismëtarët e mocionit iu janë përgjigjur pyetjeve të anëtarëve të Këshillit dhe është dëgjuar mendimi i avokatit mbrojtës të Znj. Xhacka.

Në mbledhjen e datës 16.09.2022, të thirrur me kërkesë të pesë anëtarëve, deputetë të Kuvendit të Shqipërisë, ka vazhduar shqyrtimi i mocionit të paraqitur lidhur me mandatin e Znj. Xhacka. Gjatë kësaj mbledhjeje, është konstatuar përfundimi i shqyrtimit të kërkesës dhe është vendosur unanimisht që palëve t'u jepet një afat 2-javor për paraqitjen e raportit përfundimtar që do t'i përcillet më pas për shqyrtim dhe miratim seancës plenare. Afati 2-javor përkonte me datën 30.09.2022. Në zbatim të këtij vendimi, relatori i caktuar nga Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike, deputeti Gazment Bardhi ka përgatitur raportin përfundimtar. Në mbledhjen e datës 19.10.2022 janë prezantuar raportet përfundimtare të përgatitura nga Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike dhe Grupi Parlamentar i Partisë Socialiste. Në kushtet kur ndërmjet pakicës parlamentare dhe shumicës nuk është rënë dakord për dërgimin e çështjes në Gjykatën Kushtetuese (Gjykata), raportet i kanë kaluar për shqyrtim seancës plenare të Kuvendit.

Me vendimin nr. 83, datë 17.11.2022, Kuvendi ka vendosur mosmiratimin e raportit të pakicës parlamentare në KRRMI, me objekt konstatimin e pavlefshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetes Olta Xhaçka (vendimi nr. 83/2022), ndërsa me vendimin nr. 84, datë 17.11.2022, ka vendosur miratimin e raportit të shumicës parlamentare në KRRMI, me objekt konstatimin e pavlefshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetes Olta Xhaçka (vendimi nr. 84/2022).

Në datën 18.11.2022 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese me kërkesë për zgjidhjen e mosmarrëveshjes së kompetencës së krijuar mes tij dhe Kuvendit, si rrjedhojë e vendimmarrjeve nr. 83/2022 dhe nr. 84/2022. Me vendimin nr. 1/2023

Gjykata Kushtetuese ka vendosur: “1. Pranimin e kërkesës. 2. Zgjidhjen e konfliktit/mosmarrëveshjes së kompetencës ndërmjet Kuvendit të Shqipërisë dhe subjektit kushtetues në konflikt, jo më pak se 1/10-ta e deputetëve. 3. Shfuqizimin e vendimeve nr. 83, datë 17.11.2022 “Për mosmiratimin e raportit të pakicës parlamentare në Këshillin për Rregulloren, Mandatet dhe Imunitetin, me objekt konstatimin e pavlefshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetes Olta Xhaçka” dhe nr. 84, datë 17.11.2022 “Për miratimin e raportit të shumicës parlamentare në Këshillin për Rregulloren, Mandatet dhe Imunitetin, me objekt konstatimin e pavlefshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetes Olta Xhaçka” të Kuvendit të Shqipërisë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.”.

Pas disa mbledhjeve të Këshillit të Legjislacionit, më datë 08.04.2024 u mbledh Këshilli për Rregulloren, Mandatet dhe Imunitetin, i cili vendosi tja kalojë çështjen seancës plenare të datës 11.04.2024.

II. RRETHANAT E ÇËSHTJES

Ligji për investimet strategjike është miratuar në 28 maj 2015 dhe ka hyrë në fuqi në 17 Tetor 2015. Menjëherë pas hyrjes në fuqi të ligjit, konkretisht më datë 21 tetor 2015, është krijuar shoqëria tregtare AG.TCC shpk, me objekt veprimtarie investime në hoteleri-turizëm. Kjo kompani e krijuar vetëm 4 ditë pas hyrjes në fuqi të ligjit për investimet strategjike, rezulton se është në pronësi të Z. Artan Gaçi, i cili është administrator dhe ortaku i vetëm i saj. Z. Artan Gaçi rezulton se është bashkëshorti i deputetes së Partisë Socialiste dhe Ministres për Europën dhe Punët e Jashtme znj. Olta Xhaka.

Kompania e krijuar menjëherë pas miratimit të ligjit për investimet strategjike AG.TCC sh.p.k. në pronësi të bashkëshortit të ministres dhe deputetes znj. Olta Xhacka, me vendimin nr. 3/5, datë 29.03.2021 *“Për miratimin e statusit “investim/investitor strategjik procedurë e asistuar” për projektin e investimit “DREAMADES LUXURY SUITES”, me subjekt "AG.TCC" sh.p.k, me NUIS L52227046H”* të Komitetit të Investimeve Strategjike, ka përfituar statusin e investitorit strategjik për ndërtimin e një hoteli disa katësh me 5 yje në një sipërfaqe zhvillimi prej 10,592 m² dhe me vlerë rreth 5,5 milion euro, në Gjilekë, Bashkia Himarë. Ndër të tjera vendimi i Komitetit të Investimeve Strategjike parashikon masat lehtësuese që përfiton kompania në pronësi të bashkëshortit të Ministres dhe deputetes znj. Olta Xhacka.

Në përputhje me Vendimin e KIS nr. 3/5 datë 29.03.2021, shoqëria në pronësi të bashkëshortit të ministres dhe deputetes znj. Olta Xhacka ka përfituar masën mbështetëse të lejimit të përdorimit të bregut para hotelit për një periudhë 30 vjeçare. Sipas vendimit, shoqëria investuese synon që zonën e bregdetit ta përdorë ekskluzivisht për zhvillimin e veprimtarisë turistike në shërbim të Hotelit që po zhvillohet dhe, për këtë qëllim, në këtë zonë planifikohet të instalohen disa stacione plazhi, ku synohet të ofrohet shërbim i cilësisë së lartë, në përputhje edhe me standardet më të mira ndërkombëtare. Për këtë arsye, por edhe me qëllim që subjekti investues të përfitojë nga incentiva e reduktimit të TVSH-së, sipas pikës 2, neni 11/1 i VKM nr. 953 datë 29.12.2014, subjekti investues ka krijuar një shoqëri të dedikuar (SPV).

Në datën 25.06.2021, znj. Taëni Lin Grzych-Sutton, shtetase amerikane e lindur më 1990 dhe banuese ne Rezidencën “Kodra e Diellit”, Nr. 22, Shk. 298, Ap. 14, Tiranë, Shqipëri, ka krijuar me një kapital prej 500 milion lekesh shoqërinë AGTCC

HOTEL MANAGEMENT, me objekt veprimtarie “*shërbim hoteleri turizëm*”. 5 ditë pas krijimit, shoqëria AGTCC HOTEL MANAGEMENT sh.p.k. nënshkruan një marrëveshje bashkëpunimi me shoqërinë "AG.TCC" sh.p.k, në pronësi të bashkëshortit të ministres dhe deputetes znj. Olta Xhacka për administrimin e pasurisë publike, që ky i fundit ka përfituar si investitor strategjik, pra brigjet e detit dhe plazhin në zonën e Gjilekës, Bashkia Himarë. Pra, aktualisht shoqëria investuese "AG.TCC" sh.p.k. ka lidhur një marrëveshje bashkëpunimi nr. rep. 695, nr. kol. 420, datë 30.06.2021, me shoqërinë "AGTCC HOTEL MANAGEMENT" sh.p.k., për operimin e strukturave turistike në projektin Dreamades Luxury Suits, ku përfshihet edhe operimi i stacioneve të plazhit në bregun përballë hotelit, duke luajtur kështu rolin e një shoqërie të dedikuar (SPV).

Kjo marrëveshje vetëm 15 ditë më vonë, më datë 15 Korrik 2021 reflektohet në një tjetër vendim të Komitetit të Investimeve Strategjike nr. 3/9, datë 15/07/2021 “*Për një ndryshim në vendimin nr. 3/5 datë 29.03.2021 të KIS "Për miratimin e statusit "investim/investitor strategjik procedurë e asistuar" për projektin e investimit "DREAMADES LUXURY SUITES", me subjekt "AG.TCC" sh.p.k., me NUIS L52227046H, ku konfirmohet përfitimi i statusit të investitorit strategjik, masat mbështetëse dhe e drejta për përdorimin e pasurisë publike – brigjeve të detit dhe plazhit, si dhe reflektohet marrëveshja e bashkëpunimit e lidhur midis dy shoqërive.*

Në vijim, me vendimin nr. 137, datë 2 Mars 2022 “*Për lejimin e përdorimit të brigjeve dhe të zonës përkatëse të plazhit përballë kompleksit, në funksion të realizimit të projektit investues strategjik "DREAMADES LUXURY SUITES", Këshilli i Ministrave ka konkretizuar dhënien e të drejtës së përdorimit të brigjeve të detit dhe të zonës përkatëse të plazhit për shoqërinë investuese, duke detyruar Bashkinë Himarë të lidhë kontratën me to. Konkretisht, Bashkia Himarë ka*

detyrimin që, brenda 15 (pesëmbëdhjetë) ditëve nga data e paraqitjes së kërkesës së investitorit strategjik “AGTTC Hotel Management” sh.p.k., me NUIS M11825022K, të lidhë kontratën përkatëse për lejin e përdorimit të brigjeve të detit dhe të zonës përkatëse të plazhit përballë kompleksit, në përputhje me sipërfaqet dhe destinacionin e kërkuar nga subjekti, të lejuara me vendimin nr. 3/5, datë 29.3.2021, të Komitetit të Investimeve Strategjike, të ndryshuar, dhe të konfirmuara më tej nga Bashkia Himarë.

Dhënia e pasurisë publike për qëllime fitimi dhe ushtrimi të veprimtarive fitimprurëse, është bërë në shkelje flagrante të ndalimeve kushtetuese dhe ligjore, që ndalojnë deputetin dhe për efekt të ligjit bashkëshortin e tij, të përfitojë pasuri të shtetit apo të kryejë veprimtari fitimprurëse që burojnë nga pasuritë e shtetit. Ky fakt përbën shkelje të rëndë të ligjit, që passjell mbarimin/pavlefshmërinë e mandatit të deputetit, sipas nenit 71/2/c të Kushtetutës.

III. E DREJTA E APLIKUESHME

Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë:

(i) Neni 70 parashikon se: *“1. Deputetët përfaqësojnë popullin dhe nuk lidhen me asnjë mandat detyrues. 2. Deputetët nuk mund të ushtrojnë njëkohësisht asnjë detyrë tjetër shtetërore, përveç asaj të anëtarit të Këshillit të Ministrave. Rastet e tjera të papajtueshmërisë caktohen me ligj. 3. Deputetët nuk mund të kryejnë asnjë veprimtari fitimprurëse që buron nga pasuria e shtetit ose e pushtetit vendor dhe as të fitojnë pasuri të këtyre. 4. Për çdo shkelje të paragrafit 3 të këtij neni, me mocion të kryetarit të Kuvendit ose të një së dhjetës së anëtarëve të tij, Kuvendi vendos për dërgimin e çështjes në Gjykatën Kushtetuese, e cila konstaton papajtueshmërinë.”.*

(ii) Neni 71 parashikon se: “1. Mandati i deputetit fillon ditën që ai shpallet i zgjedhur nga komisioni përkatës i zgjedhjeve. 2. Mandati i deputetit mbaron ose është i pavlefshëm, sipas rastit: a) kur ai nuk bën betimin; b) kur heq dorë nga mandati; c) kur vërtetohet një nga kushtet e pazgjedhshmërisë ose papajtueshmërisë të parashikuara në nenet 69, 70 paragrafët 2 dhe 3; ç) kur mbaron mandati i Kuvendit; d) kur mungon pa arsye mbi 6 muaj rresht në Kuvend; dh) kur dënohet me vendim gjyqësor të formës së prerë për kryerjen e një krimi.”.

Kodi i Familjes:

(i) Neni 74 parashikon se: “Bashkësia përbëhet nga: a) pasuria e fituar nga të dy bashkëshortët, së bashku ose vec e vec, gjatë martesës; b) të ardhurat e fituara nga veprimtaria e vecantë e cdo bashkëshorti gjatë martesës, nëse nuk janë konsumuar deri në mbarimin e bashkëpronësisë; c) frytet e pasurisë së cdo bashkëshorti, që janë marrë dhe nuk janë konsumuar deri në mbarimin e bashkëpronësisë; ç) veprimtaria tregtare e krijuar gjatë martesës.”

Ligji nr. 9367, datë 07.04.2005 “Për parandalimin e konfliktit të interesave në ushtrimin e funksioneve publike”, i ndryshuar:

(i) Neni 5 parashikon se: “1. Interesat privatë të zyrtarit janë ata interesa që përputhen, përmbajnë, bazohen ose burojnë nga: dh) marrëdhënie familjare apo të bashkëjetesës. 2. Kufizimet e interesave privatë, të përcaktuara shprehimisht në këtë ligj, zbatohen së bashku me kufizimet e të njëjtit interes privat, të përcaktuara shprehimisht në një ligj tjetër, sipas parimit, që zbatohet ai kufizim që është më i rreptë.”

(ii) Neni 21 parashikon se: “1. Asnjë individ, kur ky njësohet me një zyrtar në njërin nga funksionet e përcaktuara në kreun III, seksioni 2 të këtij ligji,

gjqtarët e prokurorët në nivelin e gjykatës së shkallës së parë e në atë të apelit, dhe asnjë shoqëri tregtare, ortakëri a shoqëri e thjeshtë, ku ky zyrtar zotëron, në mënyrë aktive apo pasive, aksione a pjesë në kapital, në çfarëdo sasive, nuk mund të lidhë kontratë ose nënkontratë me asnjë institucion publik.”

(iii) Neni 24 parashikon se: “1. Rrethi i personave të lidhur me zyrtarin, në zbatim të ndalimeve të përcaktuara në nenin 21 dhe në nenin 22 të këtij ligji, përbëhet nga bashkëshorti/ja, bashkëjetuesi/ja fëmijët në moshë madhore dhe prindërit e zyrtarit e të bashkëshortit/es dhe bashkëjetuesit/es. 3. Ndalimet dhe kufizimet për zyrtarin, të përcaktuara në këtë seksion, zbatohen edhe për personat e lidhur me të, në përputhje me pikat e mësipërme të këtij neni.”

(iv) Neni parashikon se: “Ministri: c) nuk mund të zotërojnë në mënyrë aktive aksione ose pjesë të kapitalit të një shoqërie tregtare, pavarësisht nga fusha e veprimtarisë së saj.”

(v) Neni 28 parashikon se “Deputeti: a) nuk mund të jetë drejtues ose anëtar i organeve drejtuese të organizatave fitimprurëse; b) nuk mund të ushtrojë veprimtari private, që krijon të ardhura në formën e personit fizik tregtar, ortakëri personash fizikë tregtarë të çdo forme, profesione të lira të avokatisë, të noterisë, ekspertit të licencuar, si dhe të konsulentit, agjentit a përfaqësuesit të organizatave të përcaktuara në shkronjën “a” të këtij neni dhe nuk mund të jetë i punësuar, me kohë të plotë, në një detyrë tjetër; c) nuk mund të zotërojë, në mënyrë aktive, asnjë aksion ose pjesë në kapital të një shoqërie tregtare, nëse ajo rezulton me pozitë dominuese në treg.”

(vi) Neni 35 parashikon se: “1. Person i lidhur, për qëllim të neneve 27 deri 33 të këtij ligji, për kufizimet e interesave privatë të zyrtarëve, të përcaktuar në nenet e tjera të këtij seksioni, janë vetëm bashkëshorti/ja, bashkëjetuesi/ja, fëmijët në moshë madhore, prindërit e zyrtarit e të bashkëshortit/es dhe bashkëjetuesit/es.2. Në rast se aksionet apo pjesët në kapital janë të

regjistruara në emrin e personit të lidhur, ato vlerësohen njëllor si të ishin të regjistruara në emër të vetë zyrtarit dhe personit të lidhur i kufizohen të drejtat pasurore për to, në të njëjtën masë dhe mënyrë si në rastin e vetë zyrtarit.”

(vii) Neni 45 parashikon se: “1. Çdo shkelje e detyrimeve të përcaktuara në këtë ligj nga zyrtarët përbën shkelje disiplinore, pavarësisht nga përgjegjësia penale apo administrative. Masat disiplinore zbatohen në përputhje me ligjet, që rregullojnë marrëdhëniet e punës dhe/ose statusin e zyrtarëve. Për masat disiplinore të marra nga institucionet përkatëse, njoftohet rast pas rasti Inspektorati i Lartë. 2. Për zyrtarët, që njësohen ose janë anëtarë të organeve kushtetuese, zbatohen masat dhe procedurat e përcaktuara nga Kushtetuta dhe dispozitat ligjore përkatës.”

Jurisprudenca e Gjykatës Kushtetuese:

(i) Vendimi nr. 44, datë 07.10.2011 (rasti i deputetit Ilir Beqja):
“Papajtueshmëria me funksionin e deputetit nënkupton që deputeti nuk mund të ushtrojë asnjë funksion tjetër përveç atij të anëtarit të parlamentit ose anëtarit të qeverisë. Në thelb papajtueshmëria përqendrohet në dy aspekte: e para lidhet me ndalimin për të mbajtur dy funksione publike, e dyta, me ndalimin për të mbajtur një funksion publik dhe një privat me karakter ekonomik (ose jo). Në të dyja rastet, ndalimi për të mbajtur dy funksione/detyra synon parandalimin e mbivendosjes së kompetencave të ndara tek i njëjti person ose organ dhe në këtë mënyrë moscenimin e parimit të ndarjes dhe balancimit të pushteteve dhe si rrjedhojë të shtetit të së drejtës. Gjithashtu, ndalimi i ushtrimit të më shumë se një funksioni/detyre parashikohet për të garantuar edhe angazhimin e plotë dhe pa rezerva të funksionarit në kryerjen e detyrës së marrë përsipër prej tij, gjë e cila mund

të reduktohej ose të bëhej e pamundur për shkak të angazhimit të veçantë që kërkon kryerja e njëkohshme e dy detyrave nga funksionari. Instituti i papajtueshmërisë mbron ushtrimin e mandatit të dhënë dhe garancitë e paanshmërisë së të zgjedhurit. **Ai konsiston në pamundësinë juridike për të mbajtur një detyrë për të cilën subjekti është zgjedhur në mënyrë të vlefshme ose të zhvillojë disa aktivitete të caktuara të konsideruara nga ligjvënësi si të papajtueshme me mandatin elektorale.** Për papajtueshmërinë, si koncept ndalues i kryerjes së më shumë se një detyre/funksioni, nuk është e rëndësishme nëse funksionari bie në kushtet e përfitimit për shkak të detyrës ose jo ose në konflikt interesi midis detyrës së tij dhe interesave privatë. **Vetëm fakti i ushtrimit të dy funksioneve/detyrave (publike-publike, publike-private) mjafton që ai të konsumojë këtë ndalim.** Deputeti nuk duhet të kujdeset për të ardhurat e tij gjatë kohës që ushtron detyrën, me qëllim përmbushjen sa më mirë të funksionit për të cilin ai është zgjedhur.”

(ii) Vendimi nr. 32/2016 (rasti i deputetit Koco Kokëdhima: “Instituti i papajtueshmërisë shfaqet, nga njëra anë, si mekanizmi që ka për qëllim mbrojtjen e pavarësisë së mandatit parlamentar dhe, nga ana tjetër, si reagimi ndaj detyrimit të parandalimit të konfliktit të interesit gjatë ushtrimit të funksioneve publike. Në mënyrë që një anëtar i Parlamentit të jetë në gjendje të kryejë detyrat e tij si përfaqësues i popullit, vetë Kushtetuta ka përcaktuar jo vetëm disa të drejta, por edhe disa detyrime për të. **Qëllimi i rregullimit kushtetues të nenit 70 të Kushtetutës është të sigurojë ushtrimin e mandatit të lirë nga ana e deputetit, për të garantuar që ai do të veprojë në interes të popullit dhe jo në interesin e tij personal ose të një grupi të caktuar.** Kjo i shërben parimit të shërbimit sa më të mirë ndaj qytetarëve dhe parimit të demokracisë, ku çdo funksionar publik duhet të ushtrojë me të gjitha forcat dhe energjitë e veta detyrën për të cilën është zgjedhur ose emëruar,

detyrë të cilën ai e ka pranuar me vullnetin e tij të plotë dhe të lirë. E kundërta mbart, natyrshëm, dyshime lidhur me besueshmërinë e publikut në cilësinë e përfaqësimit të tij. Me qëllim evitimin e papajtueshmërisë me detyrën, deputeti ka detyrimin të marrë masat e duhura për përfaqësimin sa më të mirë të zgjedhësve dhe ushtrimin e mandatit të tij konform detyrimeve kushtetuese dhe ligjore, çka duhet të fillojë që në periudhën parazgjedhore (përfshi këtu edhe fushatën zgjedhore). Përgatitja për marrjen e një funksioni publik përfshin, përpara detyrimeve ligjore, edhe plotësimin e detyrimeve morale dhe shoqërore kundrejt publikut. **Deputeti duhet të marrë të gjitha masat për të shmangur çdo situatë papajtueshmërie apo konflikti interesi që mund të lindë në momentin e marrjes (fillimit) së mandatit parlamentar dhe gjatë gjithë kohës që ai vazhdon.** Veprimet konkrete për këtë qëllim nevojiten të merren më së voni deri në momentin e shpalljes së rezultatit përfundimtar të zgjedhjeve, kohë në të cilën mundësohet siguria dhe qartësia te deputeti për të ardhurat e tij financiare. **Gjykata, bazuar në nenin 70/3 të Kushtetutës, vlerëson se shmangia e fitimeve/të ardhurave nga buxheti i shtetit është një detyrim që buron drejtpërdrejt nga kjo dispozitë, e cila ndalon shprehimisht jo vetëm kryerjen e veprimtarisë fitimprurëse që buron nga pasuria e shtetit ose pushtetit vendor, por edhe që “të fitohen pasuri të këtyre”, pavarësisht mënyrës se si fitohen ato.** Në vlerësimin e Gjykatës neni 70/3 i Kushtetutës e lidh papajtueshmërinë me funksionin e deputetit me momentin e ushtrimit të veprimtarisë konkrete fitimprurëse apo ardhjes së të ardhurave nga kjo veprimtari, e cila nuk duhet të përkojë me kohën gjatë së cilës deputeti ushtron funksionin e të zgjedhurit si përfaqësues i popullit. **...pavarësisht se vihet në lëvizje në bazë të nenit 70/3 të Kushtetutës, kjo dispozitë nuk mund të lexohet e shkëputur nga përmbajtja e nenit 70 në tërësinë e tij, i cili edhe pse në thelb ka për qëllim shmangien e konfliktit të interesit në ushtrimin e**

funksiioneve publike, për sa u takon rregullave, mjeteve, mënyrave, procedurave, përgjegjësi dhe kompetencave për identifikimin, deklarimin, regjistrimin, trajtimin, zgjidhjen dhe dënimin e rasteve të konfliktit të interesit, referon te ligji nr.9367/2005. Përveç ndalimeve të sipërcituara, ky ligj ka parashikuar edhe mënyrat bazë të trajtimit dhe të zgjidhjes së konfliktit të interesit. Është detyrë e deputetit, që në përputhje me të gjithë kuadrin kushtetues dhe ligjor në fuqi, të marrin masat e duhura për të plotësuar detyrimet që rrjedhin me rastin e marrjes së mandatit parlamentar. Gjykata vlerëson se neni 70/3 i Kushtetutës dhe jurisprudenca kushtetuese nuk kanë bërë dallim në këtë drejtim midis personit juridik dhe atij fizik dhe midis veprimtarisë së kryer veçmas nga këto subjekte të së drejtës, si dhe nuk e kanë lidhur ndalimin me përfitimin drejtpërdrejt të deputetit nga veprimtaria e kryer.”

IV. ANALIZA LIGJORE

Parashikimi nga kushtetutëbërësi i rasteve të papajtueshmërive që lidhen me mandatin e deputetit përbën një garanci për respektimin e parimit të ndarjes së pushteteve, pavarësisë në ushtrimin e mandatit parlamentar, si dhe shmangien e konfliktit të interesit. Ndërsa, sipas pikës 2 të nenit 70 Kushtetuta jonë ia ka deleguar ligjeve të posaçme rastet e papajtueshmërisë, në pikën 3 të kësaj dispozite ka preferuar të vendosë ndalimin në rang kushtetues dhe ta cilësojë si të papajtueshëm me funksionin e deputetit ushtrimin e aktivitetit fitimprurës prej tij, kur të ardhurat nga ky aktivitet burojnë nga buxheti i shtetit. Ky ndalim është i shprehur qartë dhe pa ekuivok nga kushtetutëbërësi, i cili ka pasur si qëllim eliminimin e plotë të shkaqeve për ta konsideruar funksionin e deputetit si një mundësi e mirë për të shtuar

burimin e të ardhurave private nëpërmjet pozitës së favorshme që ka ai si anëtar i organit më të lartë përfaqësues.

Ajo që parashikohet e qartë në nenin 70/2 i Kushtetutës është ndalimi i ushtrimit të funksioneve të tjera nga deputeti menjëherë pas marrjes së mandatit të deputetit. Neni 70/3 e konsideron të papajtueshme me funksionin e deputetit ushtrimin e *“veprimtarisë fitimprurëse që buron nga pasuria e shtetit ose e pushtetit vendor dhe as të fitojnë pasuri të këtyre”*. Ndalimet e tjera parashikohen me ligje të posaçme.

Nëse deputeti përveç pagës që do të merrte si i tillë, do të mund të merrte dhe të ardhura të tjera nga buxheti i shtetit për shkak të profesionit të tij primar, atëherë ky parim do të cenohej. Kjo i shërben parimit të shërbimit sa më të mirë ndaj qytetarëve dhe në fund të fundit parimit të demokracisë, ku çdo funksionar publik duhet të ushtrojë me të gjitha forcat dhe energjitë e veta detyrën për të cilën është zgjedhur ose emëruar, detyrë të cilën ai e ka pranuar me vullnetin e tij të plotë dhe të lirë. E kundërta mbart, natyrshëm, dyshime lidhur me besueshmërinë e publikut në cilësinë e përfaqësimit të tij.

Neni 70/3, sic shprehet edhe Gjykata Kushtetuese në jurisprudencën e saj, nuk mund të lexohet e shkëputur nga përmbajtja e nenit 70 në tërësinë e tij, i cili edhe pse në thelb ka për qëllim shmangien e konfliktit të interesit në ushtrimin e funksioneve publike, për sa u takon rregullave, mjeteve, mënyrave, procedurave, përgjegjësive dhe kompetencave për identifikimin, deklarimin, regjistrimin, trajtimin, zgjidhjen dhe dënimin e rasteve të konfliktit të interesit, referon tek ligji nr.9367/2005.

Ligji nr. 9367/2005 parashikon shprehimisht në nenin 35 të tij se *“në rast se aksionet apo pjesët në kapital janë të regjistruara në emrin e personit të lidhur (që sipas ligjit*

është bashkëshorti), ato vlerësohen njëllëj si të ishin të regjistruara në emër të vetë zyrtarit. Për pasojë, në kuptim të ligjit dhe për efekt të zbatimit të ndalimit kushtetues/ligjor, shoqëria tregtare AG. TCC sh.p.k. konsiderohet në pronësi të vetë ministres dhe deputetes znj. Olta Xhacka. Për pasojë, përfitimet nga pasuria e shtetit, që burojnë nga vendimi nr. 3/5, datë 29/03/2021 “Për miratimin e statusit “investim/investitor strategjik procedurë e asistuar” për projektin e investimit “DREAMADES LUXURY SUITES”, janë përfitime edhe të ministres dhe deputetes znj. Olta Xhacka.

Kjo rrjedh natyrshëm edhe nga përcaktimet e Kodit të Familjes. Konkretisht, në nenin 74 të Kodit përcaktohet se “Bashkësia përbëhet nga: a) pasuria e fituar nga të dy bashkëshortët, së bashku ose vec e vec, gjatë martesës; b) të ardhurat nga veprimtaria e vecantë e cdo bashkëshorti gjatë martesës, nëse nuk janë konsumuar deri në mbarimin e bashkëpronësisë; ç) veprimtaria tregtare e krijuar gjatë martesës.” Nga kjo dispozitë mund të deduktohet se cdo pasuri e krijuar gjatë martesës që i përket Z. Gaci, rrjedhimisht i përket edhe znj. Xhacka, përfshirë këtu edhe shoqëria tregtare “AG.TCC” sh.p.k., duke qenë se kjo e fundit është krijuar pas lidhjes së martesës. Kjo do të thotë se përfitimi nga ana e kësaj shoqërie e të drejtave mbi pasuritë e shtetit, duhet konsideruar njësoj sikur të kishte përfituar vetë deputetja dhe ministrja Znj. Xhacka.

Nga dokumentacioni bashkëlidhur rezulton e provuar se shoqëria tregtare AG. TCC sh.p.k. ka përfituar të drejtën për të kryer veprimtari fitimprurëse që burojnë nga pasuria e shtetit dhe pushtetit vendor, nëpërmjet ofrimit të shërbimeve në fushën e turizimit, në kohën në të cilën ka ushtruar mandatin e deputetit. Ky fakt bie ndesh me ndalimin kushtetues të parashikuar nga neni 70/2-3 i Kushtetutës dhe është

tërësisht i mjaftueshëm për konstatimin e papajtueshmërisë së mandatit të deputetit për znj. Olta Xhacka.

Sipas ligjit Nr.8743, datë 22.2.2001 “Për pronat e paluajtshme të shtetit”, i ndryshuar, i përkasin shtetit dhe bëjnë pjesë në pronat e paluajtshme publike: *vija bregdetare për të hyrë në tokë*. Për pasojë, lejimi i përdorimit të brigjeve të detit dhe të zonës përkatëse të plazhit përballë kompleksit, në funksion të realizimit të projektit investues strategjik “Dreamades Luxury Suites”, Gjilekë, Himarë, nga ana e shoqërisë tregtare AG. TCC sh.p.k. nënkupton që ajo do të kryejë veprimtari fitimprurëse që burojnë nga pasuria e shtetit. Për më tepër, kjo veprimtari fitimprurëse, për shkak të përfitimit të trajtimit preferencial sipas ligjit për investimet strategjike, përfiton edhe reduktim të vlerës së TVSH-së, që janë të ardhura të Buxhetit të Shtetit.

Nga ana tjetër, paragrafi 2 i nenit 70 të Kushtetutës parashikon shprehimisht se: *“Deputetët nuk mund të ushtrojnë njëkohësisht asnjë detyrë tjetër shtetërore, përveç asaj të anëtarit të Këshillit të Ministrave. Rastet e tjera të papajtueshmërisë caktohen me ligj.”*. Një nga ligjet që parashikon edhe rastet e papajtueshmërisë me mandatit e deputetit është edhe **ligji nr. 9367, datë 7.4.2005 “për parandalimin e konfliktit të interesave në ushtrimin e funksioneve publike”, i ndryshuar**. Neni 28 i këtij ligji parashikon shprehimisht se: *“Deputeti: a) nuk mund të jetë drejtues ose anëtar i organeve drejtuese të organizatave fitimprurëse; b) nuk mund të ushtrojë veprimtari private, që krijon të ardhura në formën e personit fizik tregtar, ortakëri personash fizikë tregtarë të çdo forme, profesione të lira të avokatisë, të noterisë, ekspertit të licencuar, si dhe të konsulentit, agjentit a përfaqësuesit të organizatave të përcaktuara në shkronjën “a” të këtij neni dhe nuk mund të jetë i punësuar, me kohë të plotë, në një detyrë tjetër; c) nuk mund të zotërojë, në mënyrë*

aktive, asnjë aksion ose pjesë në kapital të një shoqërie tregtare, nëse ajo rezulton me pozitë dominuese në treg.”. I njëjti ndalim edhe më i rreptë vepron edhe për zyrtarin që ushtron funksionin kushtetues të ministrit.

Zotërimi i aksioneve në shoqërinë “AG.TCC” sh.p.k., duke mos respektuar ndalimet ligjore, përbën shkelje flagrante të ndalimit të parashikuar nga shkronja “a” e nenit 28 të ligjit nr. 9367/2005. Përsa më lart, në rastin konkret vërtetohen kushtet e papajtueshmërisë me mandatin e deputetit, të parashikuara me ligj, edhe në kuptim të nenit 70/2 të Kushtetutës. Në bazë të nenit 71/1 të Kushtetutës mandati i saj parlamentar konsiderohet i fituar në momentin e shpalljes deputet nga KQZ-ja në vitet 2013, 2017 dhe 2021. Deputetja znj. Olta Xhacka kishte detyrimin që në momentin e shpalljes së saj fituese nga KQZ-ja të shmangte çdo rast të papajtueshmërisë, duke përfshirë ndalimin e përfitimit të fondeve publike nga shoqëria tregtare, por edhe papajtueshmërinë e parashikuar në dispozitat e ligjit nr. 9367/2005. Deputeti ka përgjegjësi individuale për ushtrimin e detyrës së tij dhe nuk mund të justifikojë veprimet e tij jokushtetuese me situata të tjera jokushtetuese apo joligjore. Në vendimin nr. 44/2011, Gjykata Kushtetuese është shprehur se: ***“Deputeti ka detyrimin që në momentin e shpalljes së rezultatit përfundimtar të zgjedhjeve, pavarësisht se kur bën betimin, të sillet si deputet”.***

V. KONKLUZIONE

Pas konstatimit të fakteve të sipërmendura, studimit të së drejtës së aplikueshme dhe një analize ligjore të kujdesshme, Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike ka konkluduar se deputetja e PS-së, Znj. Olta Xhacka, njëkohësisht ish ministër për Evropën dhe Punët e Jashtme, ndodhet në kushtet e papajtueshmërisë, cka duhet të sjellë edhe përfundimin e mandatit të saj. Për këtë arsye, me shkresën nr. 2283 prot.,

datë 20.06.2022, i është drejtuar Kuvendit të Shqipërisë me një mocion për ndjekjen e procedurës parlamentare për konstatimin e pavlefshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetës Znj. Olta Xhacka.

Në vijim të fakteve dhe rrethanave të çështjes, të drejtës së aplikueshme dhe jurisprudencës së Gjykatës Kushtetuese, analizës ligjore dhe procedurës parlamentare të ndjekur, është e qartë se deputetja dhe ish ministrja për Evropën dhe Punët e Jashtme, Znj. Olta Xhacka ndodhet në kushtet e papajtueshmërisë, të përcaktuar nga neni 70, pikat 2 dhe 3 të Kushtetutës së Shqipërisë, pasi shoqëria “AG.TCC” sh.p.k., e cila ndodhet në pronësi të bashkëshortit të saj, Z. Artan Gaci, e për rrjedhojë edhe në pronësi të saj, në kuptim të nenit 74 të Kodit të Familjes, dhe nenit 35 të ligjir nr. 9367/2005 “Për parandalimin e konfliktit të interesave në ushtrimin e funksioneve publike”, ka përfituar të drejta pasurore mbi pasurinë e shtetit. Konkretisht, si rezultat i përdorimit të brigjeve të detit, e cila përbën pasuri shtetërore, për instalimin e stacioneve të plazhit në fshatin Gjilekë, Himarë, shoqëria “AG.TCC” sh.p.k., në bashkëpronësi të bashkëshortit dhe të deputetes Xhacka, do të sigurojë të ardhura, cka përbën qartazi një veprimtari fitimprurëse që buron nga pasuria e shtetit.

Megjithatë, jurisprudenca e Gjykatës Kushtetuese (shih vendimet nr. 44/2011, nr. 7/2016, nr. 72/2016 dhe nr. 93/2016), por edhe neni 119/1 i Rregullores së Kuvendit, kanë përcaktuar se Kuvendi nuk ia nënshtron debatit parlamentar, pasi nuk i hyn themelit të çështjes. Këshilli për Rregulloren, Mandatet dhe Imunitetin vlerëson vetëm përmbushjen e kriterëve formale që kanë të bëjnë me faktin nëse kërkesa është bërë me shkrim, është nënshkruar nga jo më pak se 1/10 e deputetëve, ka bashkëlidhur dokumentacionin provues, verifikon momentin e marrjes së mandatit të deputetit, si dhe verifikon nëse mocioni ka të bëjë me kryerjen e veprimtarive

fitimprurëse me pasuri që burojnë nga pasuria e shtetit ose e pushtetit vendor apo fitimin e pasurive shtetërore. Në rastin konkret, rezulton se mocioni i paraqitur është bërë me shkrim, është nënshkruar nga 14 deputetë, ka bashkëlidhur të gjitha provat shoqëruese, Znj. Olta Xhacka është zgjedhur deputete në vitet 2013, 2017 dhe 2021, si dhe mocioni ka të bëjë me kryerjen e veprimtarive fitimprurëse që burojnë nga pasuria e shtetit, përkatësisht përdorimi i brigjeve të detit për instalimin e stacioneve të plazhit që do të sigurojnë të ardhura për kompaninë “AG.TCC” sh.p.k., në bashkëpronësi të deputetes dhe bashkëshortit të saj. Në këtë kuptim, por edhe në zbatim të vendimit nr. 7/2016 të Gjykatës Kushtetuese dhe nenit 119/1, pika 2 të Rregullores, Kuvendi ka detyrimin ta dërgojë çështjen në Gjykatën Kushtetuese, sic ka vepruar edhe me vendimet nr. 18/2016 (rasti i deputetit Koco Kokëdhima), nr. 28/2016 (rasti i deputetes Valentina Leskaj) dhe nr. 29/2016 (rasti i deputetit Rakip Suli), në respekt edhe të praktikës së Kuvendit të Shqipërisë.

Gjykata Kushtetuese në vendimin nr. 1/2023 ka arsyetuar që: *“Në këndvështrim të sa më lart, si dhe rrethanave të rastit konkret, Gjykata vëren se Kuvendi nuk mund të vlerësojë në themel nëse deputetja në fjalë, përmes bashkëshortit të saj, ka kryer veprimtari fitimprurëse që buron nga pasuria e shtetit ose e pushtetit vendor dhe nëse ka fituar pasuri të këtyre, si dhe nëse veprimet/mosveprimet e deputetes, përmes bashkëshortit të saj, përbëjnë shkelje të pikës 2 ose të pikës 3 të nenit 70 të Kushtetutës. Me fjalë të tjera, sipas Gjykatës, çështja e vlerësimit të papajtueshmërisë në ushtrimin e mandatit të deputetes, e cila nëpërmjet bashkëshortit mund të ketë ushtruar veprimtari fitimprurëse që burojnë nga pasuria e shtetit ose e pushtetit vendor dhe të ketë fituar pasuri të këtyre, referuar fakteve, nuk i takon vlerësimit të Kuvendit, por vlerësimit të kësaj Gjykate, pasi ato (faktet) kërkojnë shqyrtimin në themel, në mënyrë që të mund të përcaktohet nëse duhet të klasifikohen në parashikimet e nenit 70, pika 2 ose nenit 70, pika 3, të Kushtetutës.*

Gjykata rithekson se në zbatim të nenit 70, pika 4, të Kushtetutës një e dhjeta e deputetëve të Kuvendit ka të drejtë të paraqesë mocion për konstatimin e papajtueshmërisë dhe mbarimit të mandatit të deputetit, ndërsa vendimmarrja e Kuvendit është e domosdoshme me qëllim vënien në lëvizje të kësaj Gjykate për t'u shprehur për themelin e çështjes, për sa kohë që pa një vendim të këtij organi Gjykata nuk mund të shqyrtojë kërkesa të tilla. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se në rastin konkret Kuvendi duhet të kishte pranuar mocionin e kërkuarit dhe të dërgonte çështjen për shqyrtim në këtë Gjykatë, në mënyrë që aspektet e pretenduara si papajtueshmëri të mandatit të deputetes Olta Xhaçka t'i nënshtroheshin vlerësimit kushtetues, pasi gjatë gjykimit kushtetues nuk u verifikua ndonjë pengesë juridiko-formale që mocioni të pengohej nga Kuvendi.”.

Në këto kushte, në mbështetje të neneve 70 pika 4 dhe 132 të Kushtetutes, seanca plenare duhet të

VENDOS:

“Dërgimin e çështjes Gjykatës Kushtetuese për të konstatuar papajtueshmërinë me mandatin të deputetes znj. Olta Xhaçka, sipas Mocionit të paraqitur nga 1/10 e deputetëve të Kuvendit të Shqipërisë.”.